

„Învățământul superior privat poate și trebuie să fie un stimulent de tip „enzimatic” care să accelereze procesele competiționale”

[“Private Higher Education Can and Should Be an Enzymatic Type Incentive to Accelerate Competitional Processes”]



**Prof.univ.emerit dr.
Alexandru Athanasiu**

Ministru al Educației în perioada 19 iunie 2003 – 28 decembrie 2004

„Most private universities have overcome the “childhood diseases” and stepped “on the right foot” on the door of quality education paradigm, thus being recognized as partners by prestigious universities from the country and from abroad. I believe that the legislation of education, once it will stimulate recognition and, at the same time, will adequately reward didactic and scientific performance while getting rid of any potentially discriminating provision, will win the position of an objective and fair referee of the academic market...The

normative array of the rules asserting nondiscrimination should reflect the correct and indiscriminate compliance of university autonomy, the free and unconditioned access to scientific research programs, the mutual recognition of credits, an extended curricular and logistic cooperation by means of a substantial use of the legislation pertaining to the setup of academic consortiums, etc.”

1. La intrarea în mandatul de Ministru al Educației (iunie 2003), învățământul superior privat dobândise o primă recunoaștere instituțională prestigioasă prin faptul acreditării, în anul 2002, a șase universități private. La 12 ani de la Revoluție și de la apariția pe piața educațională românească a primilor „embrioni” de învățământ alternativ, în formula universităților private, se valida în planul oficialității instituționale învățământul universitar privat în cadrul rețelei învățământului superior românesc. Ca profesor universitar, dar și ca demnitar al statului român, responsabil, *illo tempore*, în domeniul educațional, aveam ca misiune instituțională consolidarea, prin măsuri idonee, a procesului de

acreditare a unor noi universități și de
înarmare a opiniei publice cu o în

credere sporită în bonitatea învățământului universitar privat, conceput ca o alternativă durabilă și bine ancorată pe piața educațională românească.

În esență, acompaniind procesul de acreditare a unor noi universități private, era necesară stabilirea unor procedee de recunoaștere reciprocă a diplomelor, a unor standarde de calitate general aplicabile, precum și ameliorarea activității unor organisme de monitorizare a organizării și funcționării instituțiilor de învățământ superior. Totodată, pentru administrația învățământului din România trebuia să fie un scop permanent de acțiune eliminarea oricărei practici legislative sau administrative de discriminare între universitățile publice ori private, prin promovarea unui tratament egal și echitabil, inclusiv în modul de utilizare a fondurilor bănești utilizate pentru finanțarea bazei lor logistice.

2. La finalizarea mandatului ministerial (decembrie 2004), consemnez cu datorată modestie, în legătură cu învățământul privat, faptul că am eliminat practica legislativă neconstituțională de reținere a unor sume de bani din veniturile proprii ale universităților private la bugetul Ministerului Educației pentru construirea de imobile școlare și am dispus restituirea sumelor de bani percepute. O atare măsură venea să pună în aplicare o decizie a CCR, în acord cu angajamentul instituțional al Ministerului de a garanta prin actele sale de autoritate publică un tratament egal în privința universităților private *vis á vis* de cele

publice în privința finanțării construcției de imobile școlare.

Totodată, prin inițierea și implementarea *Legii nr. 288/2004* (procesul Bologna), am contribuit în cadrul competențelor instituționale la omogenizarea, definirea și o ameliorată individualitate instituțională a ciclurilor de învățământ, precum și la garantarea accesului nerestricționat al universităților private la exercițiul dreptului de a organiza, pe lângă cursurile de licență și cursuri de masterat și studii doctorale.

În plus, considerând permanent universitățile private drept o componentă relevantă și utilă a sistemului de învățământ superior românesc și, desigur, în scopul unei ameliorate calități a serviciilor educaționale, am deschis, cel puțin în plan legislativ, posibilitatea cooperării curriculare și logistice între universitățile publice și cele private prin inițierea și, apoi, adoptarea *Legii consorțiilor universitare nr. 287/2004*.

Timpul, adversar imbatabil al dorințelor umane de desăvârșire și judecător necruțător al activității fiecăruia, va consemna justetea, bonitatea, într-un cuvânt, succesul acțiunilor noastre sau, dimpotrivă, eșecul lor.

3. Dacă la începuturile sale, învățământul universitar privat a răspuns, în principal, unei necesități sociale manifeste – România avea în anul 1989 cel mai mic număr de studenți pe cap de locuitor din Europa – și s-a ilustrat prin reproducerea

tale quale a curriculei universităților publice, el a devenit, cu timpul, o alternativă educațională reală și, de regulă, viabilă acoperind domenii și specializări mai puțin sau deloc uzitate de învățământul universitar public. O atare formulă de configurare curriculară este nu doar dezirabilă, ci chiar necesară în prezent și viitor pentru a amprenta în mod indelebil învățământul superior privat consolidându-i, astfel, ființarea sa instituțională în cadrul sistemului educațional românesc.

De asemenea, învățământul superior privat poate și trebuie să fie un stimulent de tip „enzimatic” care să accelereze procesele competiționale, să amelioreze competențele personalului didactic, într-un cuvânt, să aibă o contribuție definită la dobândirea unei calități superioare a învățământului universitar românesc.

4. Cred că „minusurile” învățământului universitar privat au fost, cu precădere, în trecut generate de lipsa unei capacități didactice și a unei baze logistice proprii, precum și promovarea unui tip de mercantilism ce aducea mai mult aminte de o „afacere” decât de un serviciu public atât de relevant cum este învățământul. Marea majoritate a universităților private a depășit „bolile copilăriei” intrând „cu dreptul” pe poarta paradigmei învățământului de calitate fiind, de altfel, recunoscute ca parteneri de universități prestigioase din țară și străinătate.

5. Consider că legislația învățământului, pe măsură ce va stimula recunoașterea și, totodată, va bonifica adecvat performanța didactică și științifică epurând din corpul ei și orice prevedere cu potențial discriminator, va câștiga poziția de arbitru obiectiv și echitabil al pieței universitare. Desigur, tratamentul egal și echitabil nu semnifică nicicând și niciunde garantarea unui egalitarism mecanic și contraproductiv care să nu țină seama de diferențele originare între învățământul public și cel privat. Tutela normativă a regulilor de afirmare a nediscriminării trebuie să privească respectarea întocmai și fără deosebire a modului de funcționare a autonomiei universitare, accesul la programe de cercetare științifică în mod liber și necondiționat, recunoașterea reciprocă a creditelor de studii, cooperarea extinsă, curriculară și logistică prin valorificarea substanțială a legislației privind constituirea de consorții academice etc.

6. Îmi este greu să dau un răspuns congruent în ordine logică și întemeiat pe o factualitate incontestabilă. Doar o cercetare de tip comparatist și cu o arie complexă de obiective, antamând o serie de elemente, cum ar fi: rata de integrare a absolvenților pe piața muncii, tipul de specializări utile în raport cu cerințele pieței și cu echilibrele sociale, nivelul și rezultatele cercetării științifice, va putea constitui premisa întemeiată pentru avansarea unei opinii în cunoștință de cauză. Cum nu sunt, pe moment, în posesia unor asemenea elemente de

cunoaștere suspend răspunsul în
formula carteziană a suspendării jude

cății în *schepsis* (dimensiunea ușor umoristică a enunțului este, cred, evidentă!).

7. Pe scurt, am declanșat în anul 2003 procedura de desființare a Universității „Europa”, constatând pe baza unei documentații solide faptul că aceasta era o „fabrică” de diplome, neavând de a face, în realitate, cu prestarea de servicii educaționale, specifică învățământului universitar.

8. Din păcate, a existat un diferend între mine, ca ministru, și un conducător al Universității „Petre Andrei” în legătură cu autorizarea unor programe de studii și, întrucât nu am fost de acord cu propunerile sale, am fost acuzat de corupție, respectiv că sunt de cumpărat cu o

valiză de bani. Această acuzație a ajuns la cunoștința publicului ieșean prin intermediul unei gazete foarte „prizate” în epocă la Iași – *Opinia Sudeștească* – motiv pentru care am fost „inchizitorial” interviuat de tinerii gazetari cu ocazia vizitei mele la Iași din anul 2004. Din punctul meu de vedere, am lămurit chestiunea în dispută, afirmând totala mea extraneitate în legătură cu faptele de care eram acuzat. Deh! Era și un an electoral. De atunci, înțelepțindu-mă, sper, am închis în sertarul cu lucruri inutile acele amintiri neplăcute și am „aruncat” și cheia.

La aniversarea celor 30 de ani de la înființarea Universității „Petre Andrei” din Iași, gândurile mele augurale merg în direcția cunoscutei vorbe latinești EXCELSIOR.